

FICHA DE LINGUA GALEGA

A formación de palabras: lexemas e morfemas

Nome: _____ Data: _____

1. LEMBRA A TEORÍA

Lexema ou raíz: parte que achega o significado principal e que comparten as palabras dunha familia léxica. Ex.: pan- en pan, panadeiro e panadaría.

Morfema: unidade que se une ao lexema para engadir información gramatical ou crear outra palabra.

Morfemas flexivos: expresan xénero, número e, nos verbos, persoa, número, tempo ou modo. Ex.: nen-o-s (nen- + -o + -s).

Morfemas derivativos: permiten formar palabras novas: prefixos diante da base (des-facer) e sufixos detrás (flor-eiro).

Familia léxica: conxunto de palabras que comparten lexema e relación de significado: mar, mariño, mariñeiro.

Formación: derivación (flor → floreiro), composición (garda + costas → gardacostas) e parasíntese (en- + vello + -ecer → envellecer).

2. IDENTIFICA O LEXEMA

Subliña o lexema común de cada familia de palabras.

a) pan, panadeiro, panadaría: _____

b) flor, floreiro, florecer: _____

c) mar, mariño, mariñeiro: _____

d) papel, papeleira, papelaría: _____

3. SEPARA LEXEMA E MORFEMAS

Completa a táboa. Indica tamén se os morfemas son flexivos ou derivativos.

Palabra	Lexema	Morfema(s)	Tipo
nenos	_____	_____	_____
gatas	_____	_____	_____
floreiro	_____	_____	_____
desfacer	_____	_____	_____
casiñas	_____	_____	_____

4. FORMA PALABRAS NOVAS

Engade un prefixo ou sufixo adecuado.

a) facer + prefixo de negación/inversión: _____

b) flor + sufixo de oficio ou relación: _____

c) casa + sufixo diminutivo: _____

d) útil + prefixo de negación: _____

5. CLASIFICA SEGUNDO A FORMACIÓN

Escribe derivación, composición ou parasíntese.

a) gardacostas: _____ b) panadeiro: _____

c) envellecer: _____ d) paraugas: _____

6. REFLEXIONA

Explica a diferenza entre un morfema flexivo e un derivativo e pon un exemplo de cada un.

SOLUCIÓN (para comprobar ao rematar)

2. a) pan-; b) flor-; c) mar- (con variación mari-); d) papel- (con variación papel-/papele-).

3. nen-o-s: nen-, -o e -s (flexivos); gat-a-s: gat-, -a e -s (flexivos); flor-eiro: flor-, -eiro (derivativo); des-facer: fac- / facer, des- (derivativo); cas-iñ-a-s: cas-, -iñ- (derivativo), -a e -s (flexivos).

4. a) desfacer; b) floreiro; c) casiña; d) inútil. 5. a) composición; b) derivación; c) parasíntese; d) composición.